

Säilyttämisestä sääntö, purkamisesta poikkeus

kestävyyšnäkökulmia olemassa
olevaan rakennuskantaan

Tyhjien talojen tulevaisuus
pyöreä pöytä 23.4.2026

FT Reetta Nousiainen

Tilannekuva

- Olemassa olevan rakennuskannan tulevaisuutta ratkotaan yksittäisin purkupäätöksin, vaikka laaja yhteiskunnallinen kestävyyskysymys
- Esim. julkinen rakennuskanta
 - Purku-uhan alla tilojen tyhjentäessä, palveluverkkojen tiivistyessä
 - Merkittävä osa suomalaista rakentamiskulttuuria, yhteiskunnan kehitystarinaa ja arjen elinympäristöjä
- Ympäristövaikutukset tutkitusti tiedossa, mutta käytännön päätöksenteossa näkymättömissä
 - Vaikutusten arviointi sattumanvaraista
 - Purkamisen esteenä vain suojelu
 - Kestävyyden eri ulottuvuuksien ei tunnisteta liittyvän asiaan ja toisiinsa

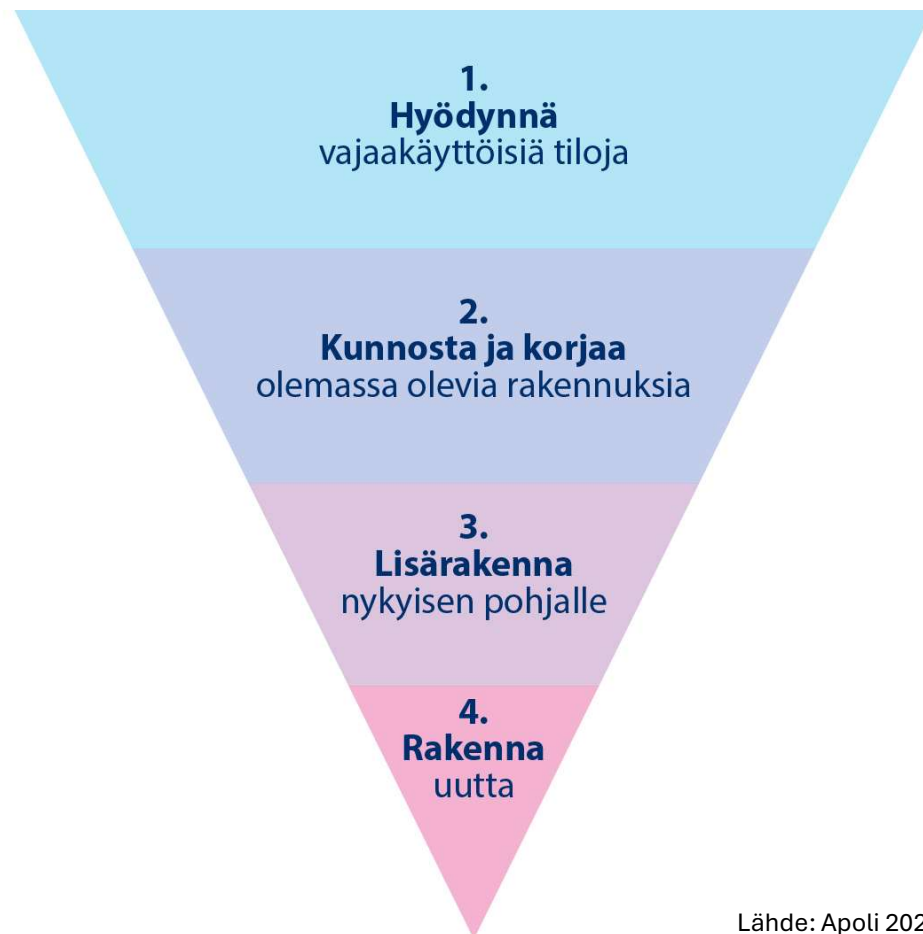
Uudelleen ajattelun tarve

- Yhteiskunnan kestävyysmurros edellyttää muutosta siinä, miten rakennettua ympäristöä arvotetaan ja kehitetään
 - Vaikutukset ilmastoon, luontoon, ihmisten hyvinvointiin ja rakennusperintöön ovat niin merkittäviä, ettei niitä voida sivuuttaa
 - Purkamisen kategorinen helppous näyttäytyy vanhentuneena ajatteluna
- Olemassa olevan rakennuskannan säilyttämisen tulisi olla lähtökohta ja purkamisen erikseen perusteltavaa

Huolenpito olemassa olevasta

Kokonaisvaltaisesti kestävä

- Säästää luonnonvaroja ja luonnon monimuotoisuutta
- Ehkäisee jätteen syntymistä ja ilmastopäästöjä
- Säilyttää kansallisvarallisuutta
- Pitää elävänä eri ikäisen rakennusperinnön ja kaupunki- tai kyläkuvan paikallisine merkityksineen

Lähde: Apoli 2022.

Planetaarinen kestävyys

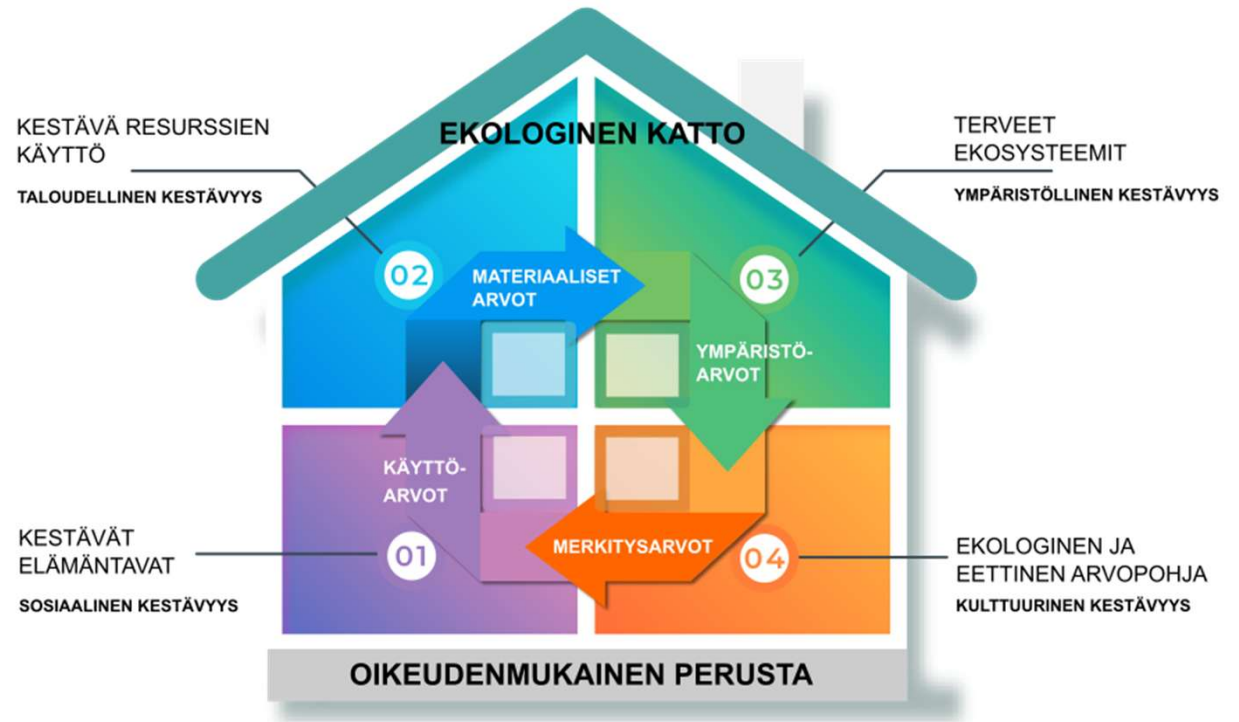
Ihmisten hyvinvointi ja toiminnan edellytykset turvataan maapallon ekologisissa rajoissa.

Planetaarisesta kestävyydestä arvoperusta vaikutusten arvioinnille

- Kokonaisvaltainen vaikutusten arviointi: ekologiset, taloudelliset, sosiaaliset ja kulttuuriset arvot yhtäläisesti näkyviksi ja puntaroitaviksi
 - Kaikissa merkittävissä päätöksissä, jotka koskevat olemassa olevaa rakennuskantaa
 - ennakoivuus ja oikea-aikaisuus: jo niissä tilanteissa, jotka voivat kerrannaisvaikutuksena johtaa tilojen tyhjenemiseen
- Kestävyysarviointimallin kehittäminen ja käyttöönotto kansallisesti

Kestävyysarviointimalli

- Tarjoaa mahdollisuuden tarkastella olemassa olevaa rakennuskantaa moninäkökulmaisesti ja holistisesti → kestävyysulottuvuudet kietoutuvat toisiinsa
- Auttaa tekemään näkyväksi päätösten monisuuntaiset vaikutukset ja välttää yksittäisiin teknisiin mittareihin perustuva osaoptimointi

Luonnos rakennetun ympäristön
kestävyysarviointimalliksi

© Emilia Rönkkö

Dynaaminen säilyttäminen ylläpidon, korjaamisen ja muutosten ohjenuoraksi

- Resurssiviisas toimintatapa: kohteen kestävä ylläpito käytössä
 - Korjaamisen ja/tai uuden käyttötarkoituksen mahdollisuuksien systemaattinen selvittäminen
 - Usein teknisesti ratkaistavissa oleva suunnittelukysymys
 - Ennen kaikkea kulttuurinen kelpoisuuskyseminen!
 - Hyödynnetään tietoa
 - Rakennusperintökohteiden korjaussuunnittelusta, joka perustuu kohteen ominaisuuksien tuntemiseen ja säästäviin menetelmiin
 - Onnistuneista kunnostushankkeista
 - Käyttötarkoituksen muutosten esimerkeistä
- Toimintamallien kehittäminen ja skaalaaminen hyvien käytänteiden pohjalta

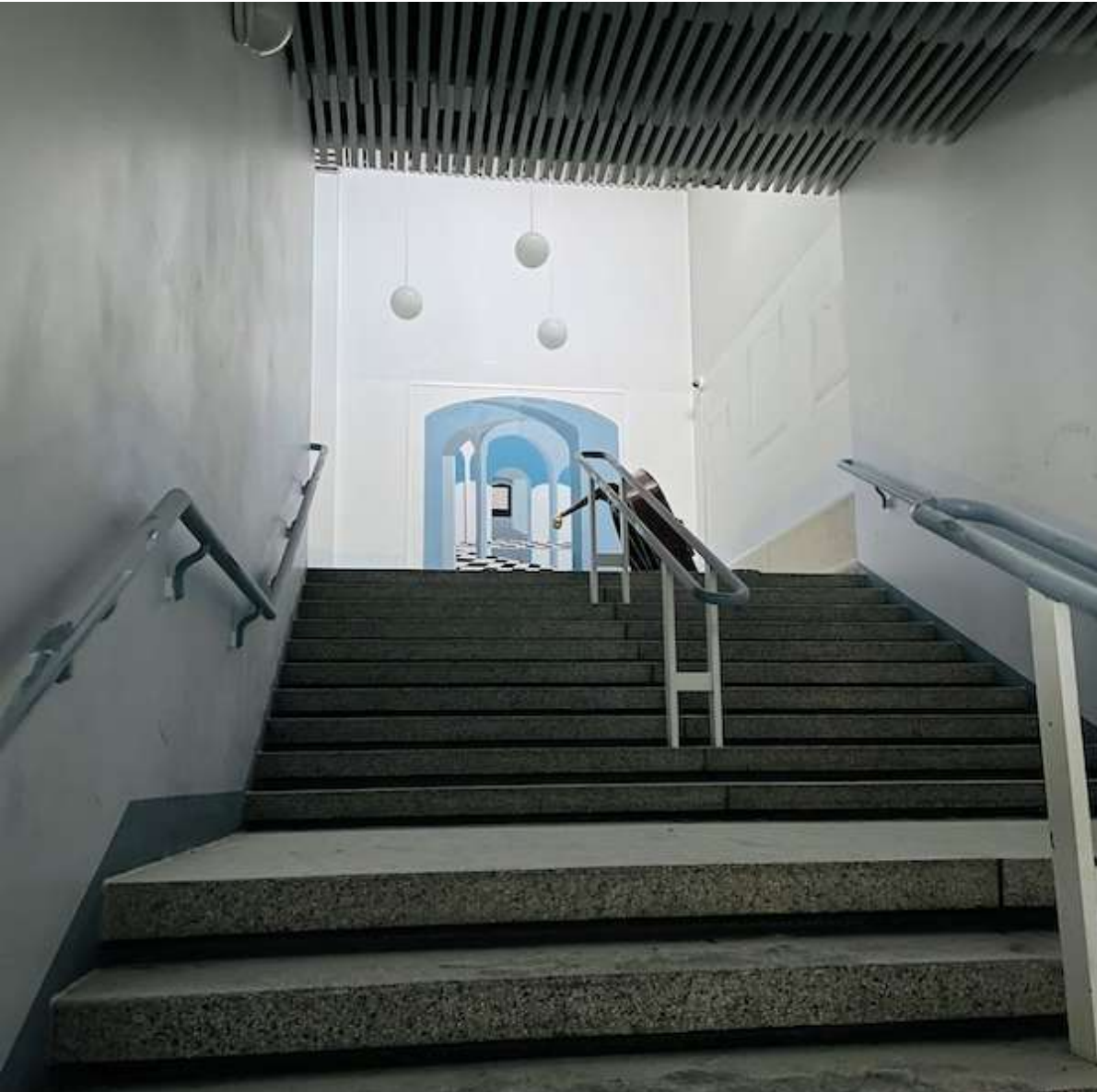
Paikallistasolle vastuunkannon edellytykset huolenpidolle rakennuskannasta

- Planetaariset kestävyysaasteet konkretisoituvat paikallistasoilla
 - Kunnilla kestävyysmurroksessa ratkaiseva rooli, mutta valmiudet vaihtelevat
- Riittävien resurssien ja asiantuntijatuen varmistaminen
- Osallistavien käytäntöjen ja paikallisdemokratian vahvistaminen
- Päätöksentekoprosesseihin kytkettyjen toimintamallien ja ohjauskeinojen kehittäminen, jotka tukevat olemassa olevan rakennuskannan kunnossapitoa, säilyttäviä korjausmenetelmiä ja uusia käyttötarkoituksia

Olemassa olevan rakennuskannan tulevaisuus

- Yhteiskunnallinen kysymys: tarvitaan pitkäjänteistä ja kokonaisvaltaista politiikkaa sekä suunnittelukulttuuria, jossa kestävyys ymmärretään kokonaisuutena
- Yhteistyökysymys: yli hallinnonalarajojen kansallisella, alueellisella ja paikallisella tasolla
- Kulttuurinen kysymys: kestävyysmurros edellyttää muutosta arvoissa, merkityksissä, käytännöissä ja rakenteissa
- Kulttuuristen toimintatapojen ymmärtäminen auttaa hahmottamaan, millaisia muutoksia niihin tarvitaan kestävyyspyrityksessä
- Kertakäyttöisen ja luonnonvaroja tuhlailevan purkamisen ja uudisrakentamisen aikakausi on historiallisesti ollut lyhyt - toisinkin on mahdollista toimia!

Kiitos!

Lähteet:

- Nousiainen, R. & Lohtaja, A. (2025) Säilyttämisestä sääntö, purkamisesta poikkeus – Kestävyyssnäkökulmia olemassa olevaan rakennuskantaan. *Wisdom Letters* 2025(2). <https://doi.org/10.17011/wl/13>
- Kestävä rakennettu ympäristö – kokonaisvaltaisen arvottamisen menetelmän kehittäminen -hankkeen julkaisut <https://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=YM009:00/2025>
- Nousiainen, R. (2024). *Sattuman varassa – ristiriitaisuus rakennussuojelussa*. Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-86-0180-7>

Kuvat: Reetta Nousiainen

nousiainenreetta@gmail.com